

Recomandarea nr. 45

Cu privire la temeiurile de restituire a pricinilor civile spre rejudecare de către instanțele de apel și instanța de recurs

În scopul unificării practicii judiciare de examinare a pricinilor civile în ordine de apel și de recurs, cu restituirea acestora spre rejudecare, Curtea Supremă de Justiție recomandă următoarele.

Ca urmare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, prin Legea nr. 155 din 05.07.2012, în vigoare din 30.11.2012, în conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. d) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărârea primei instanțe și să trimită pricina spre rejudecare în primă instanță **doar** în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute de art. 388 alin. (1) lit. d) și i). La solicitarea participanților la proces, instanța de apel poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul prevăzut de art. 388 alin. (1) lit. b).

În conformitate cu art. 388 alin. (1) lit. b), d) și i) CPC, hotărârea primei instanțe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță, numai dacă: pricina a fost judecată de instanță în absența unui participant la proces, căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces; pricina a fost examinată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Prin prisma acestor dispoziții, au fost stabilite expres două temeiuri distincte în care instanța de apel, atât din oficiu, cât și la cererea participanților la proces, este în drept să admită apelul, să caseze hotărârea primei instanțe și să trimită pricina spre rejudecare în prima instanță, și un alt temei facultativ la solicitarea părților. Alte temeiuri de casare a hotărârii, cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță, în art. 385 și 388 CPC nu se prevăd.

În conformitate cu art. 388 alin. (2) CPC, săvârșirea altor încălcări decît cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărârii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluționarea eronată a pricinii.

Astfel, din norma citată se poate deduce că, în cazul în care prima instanță a săvârșit alte încălcări decît cele prevăzute de art. 388 alin. (1) lit. b), d) și i) CPC și care au putut duce la soluționarea eronată a pricinii, instanța de apel este în drept să caseze hotărârea primei instanțe și să soluționeze fondul cauzei, creîndu-se, în acest mod, efectul prelungirii examinării fondului. Această situație este determinată și de faptul că, legislația în vigoare impune examinarea pricinilor civile în termen rezonabil și, totodată, rezultă și din prevederile art. 376 alin. (1) CPC, care prevăd că dispozițiile de procedură privind judecarea pricinilor civile în primă instanță se

aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sînt contrare dispozițiilor Capitolului XXXVII (Apelul).

Întru respectarea reglementărilor Codului de procedură civilă, instanțele de apel nu vor dispune restituirea pricinilor spre rejudecare în prima instanță în afară de cazurile expres prevăzute de art. 385 alin. (1) lit. d) CPC. Or, dispozițiile enunțate, avînd un caracter imperativ, nu pot fi interpretate și aplicate altfel decît cum prevede legea.

La fel, și instanța de recurs va dispune trimiterea pricinii la rejudecare în prima instanță, în conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b), d) și f), art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC în cazurile în care: pricina a fost judecată de instanță în absența unui participant la proces, căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces; pricina a fost examinată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.